

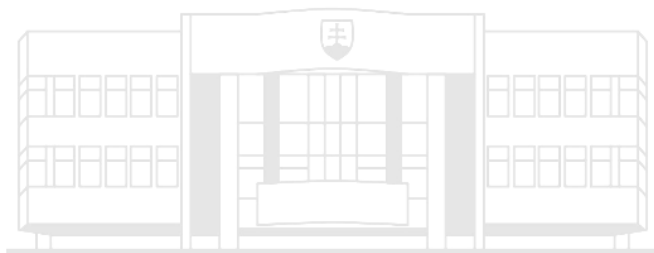
**Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
Odbor Parlamentný inštitút**

**Edícia: Informácie
3/2024**

Spôsob fungovania organizácií zodpovednosti výrobcov vo vybraných štátoch EÚ

Martina Hogenová

**Bratislava
apríl 2024**

Postavenie odboru Parlamentný inštitút definuje § 144 zákona NR SR č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky, podľa ktorého Parlamentný inštitút plní informačné, vzdelávacie a dokumentačné úlohy súvisiace s činnosťou NR SR a jej poslancov. Súčasťou odboru je aj oddelenie Parlamentná knižnica a oddelenie Parlamentný archív.

V rámci informačnej činnosti odbor Parlamentný inštitút vydáva spravidla tieto informačno-analytické materiály:

V oblasti vzdelávania Parlamentný inštitút zastrešuje úvodné inštruktážne semináre najmä pre novozvolených poslancov, účasť Kancelárie NR SR na parlamentnej rozvojovej spolupráci určenej pre zahraničné parlamenty, stážový program pre študentov vysokých škôl, ako aj ďalšiu vzdelávaciu, prednáškovú a publikačnú činnosť.

Spôsob fungovania organizácií zodpovednosti výrobcov vo vybraných štátoch EÚ

Anotácia

Predložená informácia sa venuje porovnaniu spôsobu fungovania Organizácií rozšírenej zodpovednosti výrobcov vo vybraných krajinách EÚ – Českej republike, Rakúsku, Taliansku a v Slovenskej republike.

Kľúčové slová

komunálny odpad, miera triedenia odpadu, rozšírená zodpovednosť výrobcov, organizácie rozšírenej zodpovednosti výrobcov (OZV), koordinačné centrum

Functioning of Extended Producer Responsibility Organizations in selected EU states

Annotation

Submitted analysis is focused on comparison of Extended Producer Responsibility Organizations in selected EU countries – the Czech Republic, Austria, Italy and the Slovak Republic.

Keywords

municipal waste, rate of waste sorting, Extended Producer Responsibility, Extended Producer Responsibility Organizations, coordination center

Vypracovala: Ing. Martina Hogenová, odbor Parlamentný inštitút

Schválila: PhDr. Natália Petranská Rolková, PhD., riaditeľka PI

Materiál slúži pre poslancov Národnej rady Slovenskej republiky a zamestnancov Kancelárie NR SR a nemôže v plnej miere nahrádzať právne alebo iné odborné poradenstvo v danej oblasti. Zverejňovanie materiálu je možné iba so súhlasom odboru Parlamentný inštitút a autorov. Údaje, použité v materiáli, sú aktuálne k dátumu jeho zverejnenia. Materiál neprešiel jazykovou úpravou.

Obsah

Úvod	5
SÚHRN	7
Porovnanie OZV vo vybraných štátoch	12
1. Slovenská republika	12
2. Česká republika.....	14
3. Rakúsko	16
4. Taliansko	18
Použité zdroje	20

Úvod

V EÚ definuje rámec a všeobecné minimálne požiadavky rozšírenej zodpovednosti výrobcov (ďalej „RZV“) Smernica Európskeho parlamentu a Rady [2008/98/ES](#) z 19. novembra 2008 o odpade a o zrušení určitých smerníc (ďalej len „smernica o odpade“). RZV je podľa smernice o odpade súbor opatrení prijatých členskými štátmi, ktorými zabezpečia, aby výrobcovia vyhradených výrobkov mali finančnú alebo finančnú a organizačnú zodpovednosť za fázu životného cyklu výrobku týkajúcu sa nakladania s odpadom. Pri niektorých vyhradených prúdoch odpadov definície, ciele a opatrenia dopĺňajú ďalšie smernice, a to napríklad:

- **pre obaly a odpady z nich je to Smernica Európskeho parlamentu a Rady 94/62/ES z 20. decembra 1994 o obaloch a odpadoch z obalov,**
- *oblasť batérií a akumulátorov upravuje Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2006/66/ES zo 6. septembra 2006 o batériách a akumulátoroch a použitých batériách a akumulátoroch,*
- *elektrozariadenia a elektroodpady upravujú Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2012/19/EÚ zo 4. júla 2012 o odpade z elektrických a elektronických zariadení a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2011/65/EÚ z 8. júna 2011 o obmedzení používania určitých nebezpečných látok v elektrických a elektronických zariadeniach,*
- *vozidlá upravujú Smernica Európskeho parlamentu a Rady č. 2000/53/ES z 18. septembra 2000 o vozidlách po dobe životnosti a Smernica Európskeho parlamentu a Rady 2005/64/ES z 26. októbra 2005 o typovom schválení motorových vozidiel vzhľadom na ich opätovnú využiteľnosť, recyklovateľnosť a zuziteľnosť, ktorou sa mení a dopĺňa smernica Rady 70/156/EHS .*

Podľa slovenského zákona č. [79/2015](#) Z. z. o odpadoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, je rozšírená zodpovednosť výrobcov charakterizovaná takto:

Rozšírená zodpovednosť výrobcu je súhrn povinností výrobcu vyhradeného výrobku, ustanovených v tejto časti zákona alebo v osobitnom predpise, vzťahujúcich sa na výrobok počas všetkých fáz jeho životného cyklu, ktorých cieľom je predchádzanie vzniku odpadu z vyhradeného výrobku (ďalej len „vyhradený prúd odpadu“) a posilnenie opätovného použitia, recyklácie alebo iného zhodnotenia tohto prúdu odpadu. Obsah rozšírenej zodpovednosti výrobcu tvoria ustanovené požiadavky na zabezpečenie materiálového zloženia alebo konštrukcie vyhradeného výrobku, informovanosti o jeho zložení a o nakladaní s vyhradeným prúdom odpadu, na zabezpečenie nakladania s vyhradeným prúdom odpadu a na zabezpečenie finančného krytia uvedených činností.

Pri porovnávaní v tomto materiáli sa venujeme iba jednej časti rozšírenej zodpovednosti výrobcov (RZV) pre obaly a odpady z nich. Zamerali sme sa na Českú republiku, Rakúsko a Taliansko. Systém RZV štandardne funguje buď v rámci **jednej organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV)** (Česká republika, Taliansko), alebo v situácii, kde ich na trhu pôsobí **niekoľko a vzájomne si konkurujú** (Slovenská republika, Rakúsko). V rámci Európskej únie ide o 16 krajín s monopolom a 12 krajín s konkurenciou (prevažne v bývalom východnom bloku, ale aj v Nemecku, Veľkej Británii či Rakúsku).

Je nutné poznamenať, že nie všetky systémy, v ktorých sa nachádza viac OZV, sú v skutočnosti aj konkurenčnými systémami. Jednotlivé OZV môžu byť teritoriálne, prípadne inak špecializované (napr.

podľa druhu odpadu), a teda si navzájom nekonkurujú. To je aj príklad Belgicka, kde fungujú dve OZV, z toho však v pôsobnosti jednej je iba komunálny odpad a v pôsobnosti druhej podnikový odpad.

Vo viacerých štátoch EÚ vrátane *Rakúska* či *Českej republiky* je štandardom, že povinnosti vyplývajúce z podnikového odpadu sú oddelené od povinnosti financovať triedený zber odpadu.

To vedie k tomu, že za obaly, ktoré nesmerujú do komunálneho odpadu, platia výrobcovia menej, lebo sú s nimi spojené nižšie náklady. Na Slovensku, ak výrobca obalov nepreukáže, že ním uvedené obaly na trh alebo do distribúcie nebudú po ich spotrebe tvoriť súčasť komunálnych odpadov, považuje sa odpad z týchto obalov za súčasť komunálnych odpadov. To znamená, že výrobcovia, ktorí uvádzajú na trh obaly, z ktorých sa môže stať priemyselný aj komunálny odpad, alebo nevedia preukázať, že ich odpad z obalov nebude súčasťou komunálneho odpadu, majú povinnosť financovať aj triedený zber. Preto sa dnes na Slovensku v princípe nerozlišuje medzi obalmi určenými pre spotrebiteľa a obalmi používanými výlučne v priemysle a tí, čo uvádzajú na trh obaly určené výlučne pre priemysel, majú povinnosť financovať aj triedený zber komunálnych odpadov.¹

¹ Ako pretriediť triedený zber. Dostupné na: https://minzp.sk/files/iep/ako_pretriedit_triedeny_zber.pdf

SÚHRN

Na porovnanie a vypracovanie analýzy sme použili údaje, ktoré sme získali od Ministerstva životného prostredia SR, od Štatistického úradu Slovenskej republiky, Inštitútu environmentálnej politiky a ďalej z Európskeho centra pre parlamentný výskum a dokumentáciu (ECPRD) ² a tiež na základe verejne dostupných informácií.

Rámcová smernica o odpade EÚ stanovuje niektoré základné princípy odpadového hospodárstva. Vyžaduje si to nakladanie s odpadom:

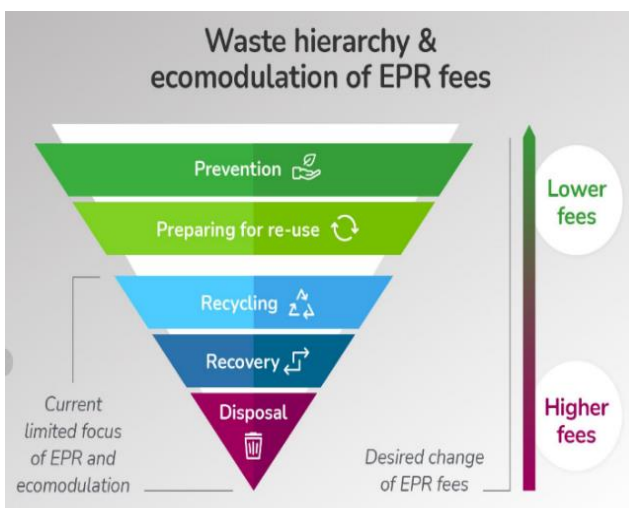
- bez ohrozenia ľudského zdravia a poškodzovania životného prostredia
- bez rizika pre vodu, vzduch, pôdu, rastliny alebo zvieratá
- bez obťažovania hlukom alebo zápachom
- a bez nepriaznivého vplyvu na krajinu alebo miesta osobitného záujmu.

Vysvetľuje, kedy odpad prestáva byť odpadom a stáva sa druhotnou surovinou a ako rozlišovať medzi odpadom a vedľajšími produktmi. Smernica tiež zavádza zásadu „znečisťovateľ platí“ a „rozšírenú zodpovednosť výrobcu“.³

• Ekomodulácia poplatkov

Rozšírená zodpovednosť výrobcu (RZV) je nástroj environmentálnej politiky, ktorý ukladá zodpovednosť za riadenie konca životnosti výrobku na výrobcu. Výrobcovia platia poplatky na základe množstva obalov alebo produktov (napr. elektrických a elektronických zariadení a textílií) uvedených na trh (tieto poplatky primárne pokrývajú následné náklady na odpadové hospodárstvo, najmä zber, prepravu, triedenie a recykláciu/spracovanie). Poplatky RZV preto (zatiaľ) nerozlišujú medzi výrobkami a obalmi, ktoré je ťažké opätovne použiť, prerobiť, opraviť a recyklovať, a tými, ktoré sú určené na opätovné použitie, prerobenie, opravu a recykláciu. **Pre výrobcu teda neexistuje žiadna motivácia**, aby vykonal zmeny v dizajne, ktoré umožnia obehové hospodárstvo.

V tejto súvislosti môže **ekomodulácia poplatkov** zohrávať kľúčovú úlohu pri podnecovaní zmien v dizajne, a to znížením poplatkov za produkty alebo obaly navrhnuté pre obehové hospodárstvo. Produkty alebo obaly s kruhovým dizajnom (napr. minimálne percento recyklovaného obsahu, vysoký index opraviteľnosti, zníženie hmotnosti materiálu, prechod od materiálov s nízkou mierou recyklácie k ľahko recyklovateľným materiálom) by mohli profitovať zo znížených poplatkov, zatiaľ čo produkty alebo obaly s dizajnovými bariérami, ktoré sa tiež často vyvážajú do rozvojových krajín na spracovanie na konci životnosti, by mohli byť spoplatnené. Ekomodulácia poplatkov teda môže zohrávať zásadnú úlohu pri uprednostňovaní dizajnu, ako je predchádzanie vzniku odpadu, opätovná použiteľnosť, opraviteľnosť a recyklovateľnosť.⁴

² ECPRD (interná databáza výmeny informácií medzi národnými parlamentmi). Request No. 5700 – Production of municipal waste in selected countries, január 2024. Dostupné online po prihlásení, www.ecprd.org.

³ Rámcová smernica o odpade EÚ. Dostupné na: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/waste-framework-directive_en

⁴ Ekomodulácia poplatkov. Dostupné na: <https://www.ecologic.eu/18226>

• **Systém fungovania Organizácií rozšírenej zodpovednosti výrobcov (OZV):**

Systém RZV štandardne funguje buď v rámci jednej OZV alebo v situácii, kde ich na trhu pôsobí niekoľko a vzájomne si konkurujú. Momentálne neexistuje konsenzus, ktorý systém je lepší.

Česi aj Taliani majú **monopolný systém jednej OZV** pre obaly (jeden „fond“, ktorý zbiera poplatky za vyhradené produkty uvedené na trh a využíva sa na financovanie ich triedeného zberu). Rakúšania majú **konkurenčný systém OZV**, ktorý je **založený na zdieľaní nákladov**. Tým je zabezpečený triedený zber všetkých komodít bez ohľadu na to, akých výrobcov majú OZV zazmluvnené.

Tabuľka č. 1: Porovnanie systému OZV pre obaly a neobalové výrobky

Štát	Ceny za komodity	Kto zodpovedá za riadenie obehového hospodárstva	Kto zabezpečuje recykláciu odpadu	Zdieľaný systém nákladov OZV	Počet OZV
Slovenská republika	Rôzne podľa druhu a tiež podľa zmlúv	KC Koordináčne centrum	Zberná spoločnosť	nie	9
Česká republika	Rôzne podľa druhu a tiež podľa zmlúv tu	EKO-KOM a.s. monopol OZV	Zberová spoločnosť/samospráva	(monopol) áno	1
Rakúsko	Rôzne podľa druhu a tiež podľa zmlúv ARA tu	VKS GMBH Koordináčne centrum	OZV	áno	6
Taliansko	Rôzne podľa druhu a tiež podľa zmlúv tu	CONAI monopol OZV	OZV	(monopol) áno	1

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných zdrojov informácií.

Dôvod, prečo práve v rozšírenej zodpovednosti výrobcov (RZV) nie je jednoznačne preferovaný **konkurenčný model**, na rozdiel od väčšiny bežných štruktúr v ekonomike, je v rozdelení nákladov. Keďže administratívne náklady OZV spravidla tvoria okolo 5 % nákladov celého systému, priestor na úspory sa nachádza najmä v systéme zberu, triedenia a spracovania odpadov. Medzi nevýhody konkurenčného modelu patria vyššie transakčné a administratívne náklady, dodatočná byrokracia, vyššie náklady na kontrolu či neefektívne náklady.

V štátoch s viacerými OZV (**konkurenčný model**) funguje systém zdieľanej infraštruktúry, **koordinačné centrum** pridelí OZV jednotlivé regióny/obce aby v nich organizovali triedený zber. Na jeho financovanie sa potom podieľajú všetky OZV podľa svojho trhového podielu v jednotlivých komoditách. Naopak pri **monopolnom systéme** môže nastať zneužívanie postavenia na trhu a riziko neopodstatnených nákladov, ktoré nie sú tlačené konkurenciou nadol a v prípade nespokojnosti so službami, resp. cenami obce ani výrobcovia nemôžu zmeniť OZV.

Rakúsko zaviedlo **model zdieľania nákladov** medzi OZV, kedy OZV zabezpečujú služby triedeného zberu v obciach, tie sa pridelujú žrebovaním (majú zmluvu s obcami na 5 rokov) a náklady sú vykazované do koordinačného centra (KC), ktoré na základe aktuálnych trhových podielov vyrovnáva systém. Pri konkurenčnom systéme je dôležitá **kontrola dodržiavania stanovených podmienok všetkých OZV** zameraná tiež na dumpingové ceny.

Tabuľka č. 2: Konkurenčný model – Slovenská republika a Rakúsko

	Konkurenčný systém v SR	Zdieľaná infraštruktúra (Rakúsko)
Výber zbernej spoločnosti	obec	OZV
Dotriedenie odpadu	zberová spoločnosť	OZV
Obchodovanie s materiálom	zberová spoločnosť	OZV
Zabezpečuje vzdelávanie	OZV	OZV cez Koordinačné centrum (VKS)
Služby	OZV v konkrétnej obci	OZV obci na úrovni zberu v mene ostatných OZV
Vyrovnanie medzi OZV	Nie je	Vyrovnanie (clearing) nákladov na zber priebežne
OZV kompetencie	financuje, nemá reálny vplyv na jednotlivé etapy	zodpovedá za zber, dotriedenie a recykláciu

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných zdrojov informácií.

Kľúčové zásady – zdieľaná infraštruktúra (napr. Rakúsko, Litva...):

- ✓ Každá **samospráva má uzatvorenú zmluvu s každou OZV**, zmluvy sú na dlhší čas, zabezpečí sa kontinuita.
- ✓ Zodpovednosť za triedený zber v obci alebo združení obcí **má len jedna OZV**.
- ✓ OZV vyberajú **zberovú spoločnosť**.
- ✓ OZV zabezpečuje **dotriedenie**.
- ✓ OZV zabezpečuje **zhodnotenie a recykláciu** a zodpovedá za ciele recyklácie.
- ✓ Kontrola je zabezpečená auditom výrobcov, **renomovanými auditorskými spoločnosťami**.
- ✓ Triedený zber v každej samospráve **financujú všetky OZV na základe trhového podielu** podľa jednotlivých materiálov.
- ✓ **Trhový podiel** podľa jednotlivých materiálov spracováva **Koordinačné centrum na pravidelnej (mesačnej) báze** na základe množstiev uvedených na trh výrobcami jednotlivých OZV.
- ✓ OZV, ktorá zodpovedá za triedený zber v obci alebo združení obcí, vyhodnocuje tiež požiadavky danej obce alebo združenia na **infraštruktúru triedeného zberu, zabezpečuje rozvoj systému, vykonáva propagáciu, vzdelávanie**.
- ✓ Rozdelenie samospráv medzi jednotlivé OZV je **na základe žrebovania a podľa veľkosti OZV**. OZV má zodpovednosť za triedený zber v danej samospráve na dlhšie časové obdobie (napr. Rakúsko na 5 rokov. V Litve existuje okolo 60 samosprávnych celkov a dve OZV. Každé zo združení obcí má pritom zmluvu s oboma OZV. Ak má jedna OZV trhový podiel 40 % a druhá 60 %, znamená to, že dané združenie posielá faktúru na 40 % nákladov prvej OZV a faktúru na 60 % nákladov druhej OZV).

Kto zodpovedá za predaj a zhodnotenie materiálov:

- **Slovenská republika** – OZV prepláca všetky náklady zberovej spoločnosti, ktorá má uzatvorenú zmluvu s obcou. Zberová spoločnosť odpad zbiera, dotriedi a zabezpečuje predaj odpadu. Je teda aj príjmom výnosov za jeho predaj, ale aj nákladov na recykláciu druhov odpadov. OZV/výrobcovia nevedia ovplyvniť ako sa s odpadom nakladá, koľko sa zrecykluje, koľko ide na energetické zhodnotenie a pod. Podľa zákona o odpadoch však OZV

prepláca zberovej spoločnosti náklady na triedený zber ponížené o výnosy z predaja druhotných surovín.

- **Česká republika** – za všetko zodpovedá obec na základe zmluvy s obcou a zberovou spoločnosťou. Obce už iba nahlasujú OZV, koľko triedia a koľko recyklujú. *Tým, že v ČR je monopol a náklady sú pomerne vysoké, existujú pochybnosti či sú výsledky, ktoré dosahujú aj naozaj pravdivé.*
- **Rakúsko** – Zberová spoločnosť/samospráva zabezpečuje iba zber. Následne OZV rozhoduje, kto odpad dotriedi a zrecykluje. **OZV je aj príjmom výnosu** z predaja odpadu (*iba niektoré odpady sa dajú predat*). Za recykláciu časti odpadov (tégliky, znečistené fólie, tetrapaky) OZV platí. Má teda z odpadu výnosy, ale aj ďalšie náklady. Je to však princíp plne v súlade s princípom rozšírenej zodpovednosti výrobcov. **Výrobcovia sú zodpovední za plnenie limitov** a iba v takomto systéme majú ich plnenie pod kontrolou. Snažia sa nastavovať systém tak, aby sa veľa vytriedilo a zrecyklovalo. V tomto medzi sebou aj súťažia.

Vhodne nastavená konkurencia zberových spoločností a ďalších subjektov zapojených do triedenia a recyklácie je najlepším spôsobom, ako udržať systém nákladovo efektívny, samozrejme **s fungujúcim koordinačným systémom**. *To ukazuje aj príklad z Českej republiky, kde vysoké náklady bývali najmä v oblastiach s regionálnym monopolom, oligopolom či dokonca kartelom (napr. na Južnej Morave) zberových spoločností. Negatívny vplyv na výšku nákladov majú aj dĺžky kontraktu (napr. Kolín má podpísanú zmluvu na 25 rokov).*⁵

Nie všetky systémy, v ktorých sa nachádza viac OZV, sú v skutočnosti aj konkurenčnými systémami. Jednotlivé OZV môžu byť teritoriálne, prípadne inak špecializované (napr. podľa druhu odpadu), a teda si navzájom nekonkurujú. *To je aj príklad Belgicka, kde fungujú 2 OZV, z toho ale v pôsobnosti jednej je iba komunálny, v pôsobnosti druhej podnikový odpad.*

Vo viacerých krajinách EÚ vrátane Rakúska, či Českej republiky je štandardom, že povinnosti vyplývajúce z priemyselného odpadu sú oddelené od povinnosti financovať triedený zber odpadu. To vedie k tomu, že za obaly, ktoré nesmerujú do komunálneho odpadu, platia výrobcovia menej, lebo sú s nimi spojené nižšie náklady.

Na Slovensku sa dnes nerozlišuje medzi obalmi určenými výlučne pre priemysel a obalmi určenými pre spotrebiteľov a tí, čo uvádzajú na trh obaly určené výlučne pre priemysel, majú povinnosť financovať aj triedený zber komunálneho odpadu. OZV môžu plniť ciele aj cez podnikový odpad, čo robia nákupom potvrdení o zhodnotení odpadu od zberových spoločností. *Cenník pre výrobcov je však rovnaký. Prípadná zmena by si vyžadovala zavedenie osobitných cieľov a prísnu kontrolu, lebo pre výrobcov je finančne výhodné vykazovať komunálne obaly za priemyselné a to najmä, ak by to bolo v rámci jednej OZV (napr. Belgicko).*

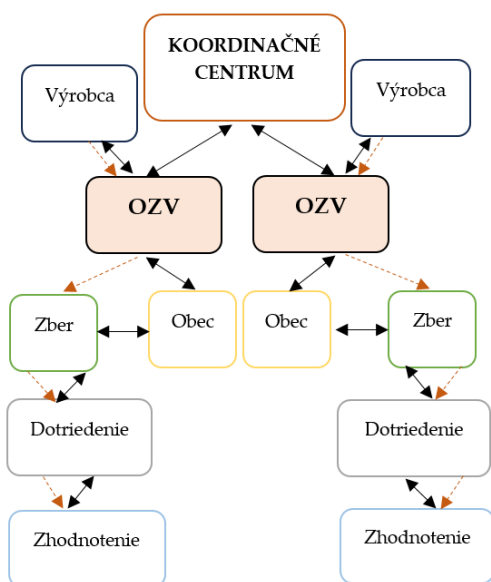
⁵ Česká republika. Dostupné na: <https://ct24.ceskatelevize.cz/clanek/ekonomika/recyklace-plastovych-obalu-v-cesku-nefunguje-vetsina-se-jich-spali-37119>

Porovnanie sadzieb v jednotlivých štátoch medzi OZV je rozdielne, odlišujú sa štruktúrou, ale najmä tým, čo OZV platia:

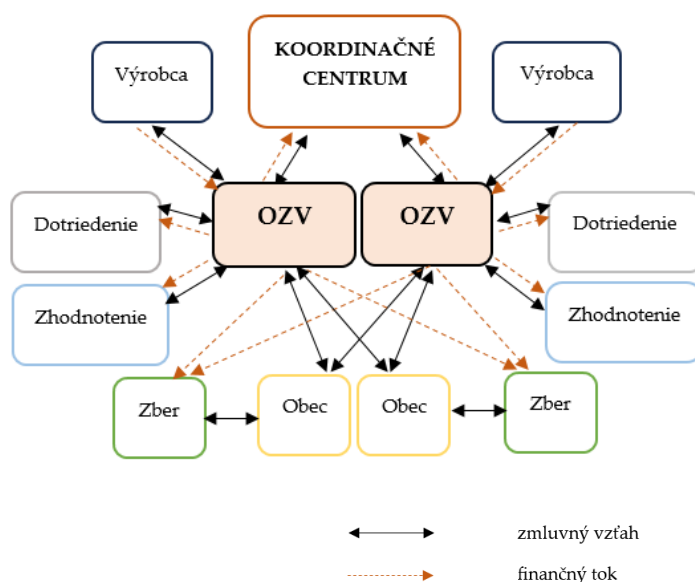
- **Slovenská republika** – OZV **platia všetky náklady na triedený zber**. Samosprávy tendrujú zber odpadu iba pre zmesový odpad, ktorý financujú z miestnej dane za komunálne odpady. Triedené zložky financuje OZV. To je možné aj preto, že výrobcovia okrem obalov, platia recyklačné poplatky aj za tzv. neobalové výrobky, ktoré takisto končia v nádobách na triedený zber.
- **Česká republika** – OZV platí niečo ako „príspevok“ pre obce na triedenie. Teda obce tendrujú zber zmesového aj triedeného odpadu. Obce tieto náklady aj priamo financujú, t. j. platia zberovým spoločnostiam.
- **V Rakúsku** OZV **financujú všetky náklady na triedený zber** skla, plastov a časť nákladov na triedený zber papiera (dôvodom je, že v nádobe na papier sa nenachádzajú iba obaly ale aj neobalové výrobky – noviny, časopisy, kancelársky papier).
- **Taliansko** – OZV nefinancuje všetky náklady na triedený zber, ale **platí obciam príspevok**, ktorý sa odvíja od množstva vytriedeného odpadu. To motivuje obce čo najviac triediť. To je vo finále síce drahšie, ale mnohé talianske samosprávy si nastavili vlastné vysoké ciele pre triedenie a recykláciu odpadu, a preto do triedenia investujú viac. Ak je systém nastavený dobre dostanú viac zaplatené aj od OZV. *Príkladom je mesto Parma (nedopĺňa za triedený zber).*

Porovnanie konkurenčného modelu OZV (Slovenská republika a Rakúsko):

Systém OZV v Slovenskej republike:

Systém OZV zdieľaná infraštruktúra (Rakúsko):

Zdroj: Vypracovala autorka na základe citovaných zdrojov informácií.

Porovnanie OZV vo vybraných štátoch

Nastavenie systému pre Organizácie zodpovednosti výrobcov je v jednotlivých štátoch rozdielne, ale v **principe platí, že obec má stále zazmluvnenú konkrétnu OZV**. Zdieľaná infraštruktúra funguje v *Rakúsku* len na úrovni zberu. **Dotriedenie a recyklácia zostáva predmetom rozhodovania samotných OZV**. Z analýzy vyplýva, že OZV by mali fungovať koordinovane, aby v danom regióne bol nastavený jednotný systém fungovania zberu, za ktorý by zodpovedala konkrétna OZV (koordinačné centrum, nastavený jednotný systém).

V Slovenskej republike v súčasnosti obce v rámci jedného združenia majú zmluvy s rôznymi OZV. A každá OZV má vlastnú predstavu o tom, ako má fungovať triedený zber.

Veľmi podstatným aspektom je tiež nastavenie **zdieľaných nákladov medzi OZV** (v *Rakúsku*). *Taliansko* a *Česká republika* majú iba jednu spoločnosť OZV, ktorá aj riadi, koordinuje aj spravuje náklady.

1. Slovenská republika⁶

Legislatíva:

- zákon o odpadoch [č. 79/2015 Z. z.](#)
- Vyhláška [č. 373/2015 Z. z.](#) Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky o rozšírenej zodpovednosti výrobcov vyhradených výrobkov a o nakladaní s vyhradenými prúdmi odpadov

V zmysle zákona o odpadoch [č. 79/2015 Z. z.](#) je každý výrobca, ktorý uvádza na trh zákonom vyhradené obalové a neobalové výrobky, **povinný sa postarať o dané výrobky počas všetkých fáz ich životného cyklu**, od výroby, ich uvedenia na trh, cez spotrebu, až po ekologické zhodnotenie po skončení životnosti. Najmä z dôvodu zjednodušenia a finančnej dostupnosti naplnenia uvedených povinností pre všetky kategórie výrobcov, si môže každý výrobca tieto povinnosti plniť prostredníctvom vybranej autorizovanej organizácie zodpovednosti výrobcov (OZV).

Subjekty v systéme Rozšírenej zodpovednosti výrobcov:

Výrobca:

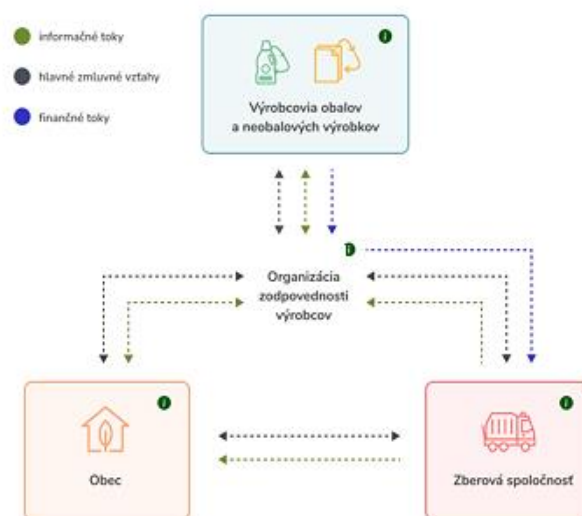
Za výrobcu vyhradených výrobkov sa považuje každý subjekt, ktorý vyhradené obaly:

- vyrába a uvádza na trh SR
- plní alebo do nich balí svoje výrobky a tovary a uvádza na trh SR
- dováža a uvádza na trh SR, vrátane obalov v ktorých sú zabalené iné výrobky

neobalové výrobky:

- vyrába a uvádza na trh SR
- dováža a uvádza na trh SR

Organizácia zodpovednosti výrobcov (OZV) je autorizovaný právnický subjekt založený výrobcami, ktorý zabezpečuje pre výrobcov plnenie vyhradených povinností prevádzkovaním a financovaním nakladania s vyhradenými prúdmi odpadov z obcí. Vyhradené prúdy odpadov sú jednotlivé zložky triedeného zberu komunálneho odpadu v obciach.

⁶ Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky

Obec

Na základe zmluvy s OZV má každá obec a mesto zabezpečený vývoz jednotlivých triedených zložiek komunálneho odpadu.

Zberová spoločnosť

Komplexné technické zabezpečenie nakladania s triedenými zložkami komunálneho odpadu v obciach – vývoz, triedenie, lisovanie a iné súvisiace činnosti realizuje zberová spoločnosť. Vytriedené a spracované jednotlivé druhy odpadov zo zberovej spoločnosti odoberie na zhodnotenie recyklátor – spracovateľ. Všetky náklady zberovej spoločnosti spojené s uvedenými činnosťami financuje OZV na základe vzájomnej zmluvy so zberovou spoločnosťou.

Recyklátor-spracovateľ – je subjekt, ktorý z privezených predpracovaných odpadov vyprodukuje surovinu pre výrobu nového produktu alebo nový produkt sám vyrobí.

[Register organizácií zodpovednosti výrobcov](#) a tretích osôb disponuje zoznamom zodpovedných organizácií. Princíp fungovania jednotlivých OZV je **založený na zmluvných vzťahoch** medzi OZV a výrobcami vyhradených výrobkov podľa jednotlivých vyhradených prúdov, a OZV a osobou, ktorá zabezpečuje zber odpadov a recyklátormi. Systém OZV je nastavený tak, aby všetky aktivity účastníkov hospodárskej súťaže na seba nadväzovali, pričom ich cieľom je komplexné zabezpečenie zberu a spracovania vyhradeného prúdu odpadu.

V rámci **rozšírenej zodpovednosti výrobcov** znášajú **výrobcovia vyhradených výrobkov všetky skutočné náklady na nakladanie s vyhradeným prúdom odpadu** od jeho triedeného zberu až po zhodnotenie a prípadné zneškodnenie nezhodnotiteľných zvyškov. Náklady, ktoré je výrobca vyhradeného výrobku povinný vynaložiť, musia zohľadniť výnosy získané z nakladania s vyhradeným prúdom odpadu.

Podľa jednotlivých prúdov je **počet OZV nasledujúci**:

• Obaly a neobalové výrobky	9
• Pneumatiky	4
• Vozidlá	1
• Elektrozariadenia	9
• Batérie a akumulátory	9 (vrátane tretích osôb)

Platby výrobcov do systému RZV

OZV sú **povinné na svojom webovom sídle zverejniť vzor zmluvy** a jednotný cenník za plnenie vyhradených povinností za jednotlivé prúdy odpadu. Platba výrobcu do systému RZV sa líši v závislosti od komodity, ktorú uvádza na trh SR.

Kto zodpovedá za predaj/zhodnotenie triedených odpadov

Predaj/zhodnotenie/zneškodnenie triedených zložiek odpadov spravidla zabezpečuje ten, kto vykonáva zber týchto odpadov. Zodpovednosť zhodnotenie triedených zložiek je na výrobcovi, resp. na OZV, ktorá pre výrobcu zabezpečuje plnenie vyhradených povinností. Kto profituje zo zhodnotenia a predaja závisí od aktuálnej situácie na trhu s komoditami.

Ceny jednotlivých komodít nie sú regulované štátom, riadia sa trhovým prostredím. Slovenské OZV hospodária menej alebo viac priaznivo v závislosti od toho, akých výrobcov majú zazmluvnených, keďže naproti tomu musia financovať zber všetkých triedených zložiek komunálneho odpadu. OZV fungujú štandardne na neziskovom princípe (prípadný zisk sa má využiť v prospech systému, podobne ako teoreticky vo verejnom zdravotnom poistení), kým zberové spoločnosti operujú na trhu.

Tabuľka č. 3: Porovnanie cien jednotlivých komodít v niektorých OZV v SR:

OZV		NATUR-PACK	ASEKOL	ENVI-PAK	RECLAY
PLATNOSŤ SADZIEB OD		1.1.2024	1.11.2023	1.1.2024	1.1.2024
OBALY	ROZDELENIE	EUR	EUR	EUR	EUR
SKLO	Sklo	109	99	96,952	124
	Kompozitné sklo		109	99,962	
PLASTY	PET,HDPE,LDPE,PP,PS	299	219	337,751	364
	PVC,XPS		249	377,095	
	Bio plasty				
	Kompozit plasty				
	Iné plasty		299		
	EPS		249	404,995	
KOMPOZIT NA BÁZE LEPENKY	nápojový kartón	299	249	319,788	364
PAPIER	papier, lepenka, nasávaná kartonáž	109	95	89,975	143
	kompozitný papier		105	99,353	
KOVY	železné kovy, hliník	139	99	135,835	260
	hliník				
	kompozitné železné kovy		119	145,569	
	kompozitný hliník				
DREVO	drevo	109	89	89,256	78
	kompozit s nedrevenými časťami		99	90,145	
OSTATNÉ	ostatné	x	299	452,933	137
NEOBALOVÉ VÝROBKY	ROZDELENIE	EUR	EUR	EUR	EUR
PAPIER	papier	109	95	99,542	104
	noviny a časopisy			99,144	
PLASTY	PET, PE, PP, PS	299	219	338,257	364
	PVC, PA		249	378,437	
SKLO	Sklo	109		97,372	124

Zdroj: Vypracovala autorka na základe zdrojov informácií ([NATUR-PACK](#), [ENVI-PAK](#), [RECLAY](#), [ASEKOL](#))

2. Česká republika

V *Českej republike* existuje v oblasti zberu a zhodnocovania odpadu z obalov **jediná spoločnosť** tzv. „**autorizovaná obalová spoločnosť**“ (AOS), ktorej bola podľa § 17 zákona č. 477/2001 Zb. o obaloch udelená „autorizácia k zajišťovaniu sdruženého plnení“ – [EKO-KOM a.s.](#) Spoločnosť prevádzkuje celorepublikový systém, ktorý zaisťuje triedenie, recykláciu a zhodnocovanie obalového odpadu. Podľa zákona povinnosť spätného odobratia a použitia odpadov z obalov majú fyzické osoby (právnické osoby a fyzické osoby podnikajúce), ktoré uvádzajú obaly na trh alebo do obehu, t.j. plnia, dovážajú do *Českej republiky* alebo predávajú. Obal je definovaný ako akýkoľvek výrobok vyrobený z materiálu akejkoľvek povahy, ktorý je určený na obsah, ochranu, manipuláciu, dodávku alebo prezentáciu výrobkov určených pre spotrebiteľa (občana) alebo iného koncového používateľa.

V roku 2014 bola prijatá nová stratégia v oblasti odpadu, ktorá zaviedla **povinný separovaný zber** odpadu vo všetkých mestách a obciach. Viac ako 98 % z nich pokrýva Eko-kom.

Existuje [systém odmeňovania obcí](#), pričom cenník činností je verejne dostupný. Zoznam obsahuje rôzne činnosti, ktoré by obec mohla vykonávať, a každá činnosť má určitý objem finančnej odmeny. Odmena sa potom vráti obci. Napríklad sa počíta podiel obalov na obsahu zberných nádob a tento podiel nákladov na triedený zber sa potom obciam preplatí (infraštruktúra). Nefinancujú sa

náklady na zber neobalových výrobkov (napr. kancelársky papier, noviny a časopisy) ako je to napr. v prípade Slovenska.⁷

Jedno zberné miesto musí slúžiť v priemere **180 alebo menej obyvateľom**. Priemerná vzdialenosť (na základe dotazníka, ktorý organizuje Eko-kom medzi spotrebiteľmi) je 92 metrov. (Je zavedená hustá sieť zberných miest na zber obalov. Takmer 99% českých obcí vytvorilo **systémy zberných bodov**; okrem tohto systému má 30 – 35 % obcí aj **zberné dvory**.)

AOS **má zakázané pôsobiť v oblasti spracovania odpadov**. EKO-KOM preto ani nedisponuje, ani neprevádzkuje, resp. nezaistuje vlastnú sieť na zber odpadu z obalov, ale má len uzatvorené zmluvy so všetkými českými obcami, v ktorých sa obce zaväzujú spoločne s lokálnymi spoločnosťami pre likvidáciu odpadov zabezpečovať zber a zhodnocovanie odpadu z obalov a hlásiť množstvá obalov spoločnosti EKO-KOM.

EKO-KOM platí obciam odplatu, ktorá sa vypočítava podľa počtu obyvateľov a množstva odpadov a tiež zohľadňuje kvalitu zberu. Okrem toho má spoločnosť EKO-KOM pre oblasť podnikateľskej činnosti ešte uzatvorené priame zmluvy so spoločnosťami pre likvidáciu odpadov.⁸

Efektivita celého systému recyklácie obalov sa opiera **najmä o spoluprácu s obcami a mestami** pri zaistení dostatočného množstva dostupných kontajnerov a ich obsluhy. Neoddeliteľným článkom reťazca nakladania s triedenými odpadmi sú spoločnosti zabezpečujúce dotriedenie zozbieraných odpadov a finálni spracovatelia druhotnej suroviny. Podporovaná totiž musí byť aj samotná recyklácia dotriedených odpadov v prípade niektorých ťažko využiteľných odpadových materiálov.

Schéma tokov obalov a financií:

Zelené šípky ukazujú cestu balenia klientov systému EKO-KOM: spotrebiteľ si kúpi zabalený produkt a následne ho hodia do farebného kontajnera na triedený odpad. Zberové spoločnosti odvážajú vytriedený odpad na tzv. triediace linky, kde sa odpad ďalej triedi do jednotlivých druhov podľa ich ďalšieho spracovania. Takto spracovaný odpad putuje k spracovateľom, kde sa vyrábajú recyklované produkty – takto sa vám napríklad triedené PET fľaše môžu vrátiť ako nový cyklistický dres...

Sivé šípky ukazujú, na čo sa používajú odmeny za kombinované plnenie spätného odberu a recyklácie odpadu: 98 %. V roku 2022 boli celkové ročné náklady spoločnosti AOS EKO KOM, a.s. vynaložené na zabezpečenie súvisiaceho plnenia. Distribúcia bola konkrétne nasledovná: 89 % predstavovali priame náklady na odpadové činnosti (zber obalov a zabezpečenie zbernej siete v obciach, zber a používanie priemyselných obalov, konečné triedenie odpadov z obalov, priama podpora recyklácie odpadov z obalov). Najväčšia časť pripadla obciam, pretože tie a ich obyvatelia sú kľúčoví a zároveň najnákladnejší na triedenie odpadov z obalov. Priame platby zúčastneným obciam za zabezpečenie spätného odberu odpadov z obalov a zbernej siete a za ich odovzdanie prostredníctvom zberných spoločností na konečné triedenie a spracovanie v roku 2022 65,7 %. Výška komunálnej odmeny závisí najmä od množstva vytriedeného odpadu a zvyšuje sa s efektivitou systému zberu. nad 23 % náklady na triedenie odpadov z obalov, náklady spojené so zberom a používaním odpadov z priemyselných obalov a náklady priamej podpory na recykláciu a zhodnotenie odpadov z obalov.⁹

⁷ Česká republika, Dostupné na: <https://www.denik.cz/ekonomika/slevove-letaky-recyklace-zpoplatneni.html>

⁸ Monopol OZV. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/104021/zle-skusenosti-s-monopolom-ozv-v-europe.aspx>

⁹ EKO-KOM: Schéma tokov obalov a financií. Dostupné na: <https://www.ekokom.cz/cz/klienti/jak-system-funguje/>

Podmienkou dostatočnej účasti obyvateľov na triedení odpadov je **dostupná zberná sieť**. Súčasná priemerná vzdialenosť k najbližšiemu zbernému miestu je menej ako 90 metrov. Zberná sieť je v súčasnosti tvorená z viac ako 838 578 farebných nádob na triedený zber papiera, plastov, skla a nápojových kartónov a v menšej miere kovov. Je doplnená vrecovým zberom a ďalšími spôsobmi zberu ako sú zberné dvory, zberné strediská a výkupne.

Výrobcovia platia v roku 2024 za jednotlivé komodity poplatky, ktoré sú uverejnené v [PDF dokumente](#).¹⁰ Ceny triedených odpadov (plast, sklo, papier, kovy a biologický odpad) sú v roku 2024 uverejnené v [PDF dokumente](#).

Česká republika chce nastaviť pravidlá pre triedenie textilu od roku 2025. Zámer Ministerstva životného prostredia ČR (MŽP ČR) ráta s tým, že na náklady spojené so zberom a zvozom budú obciam v budúcnosti prispievať samotní výrobcovia.¹¹

3. Rakúsko

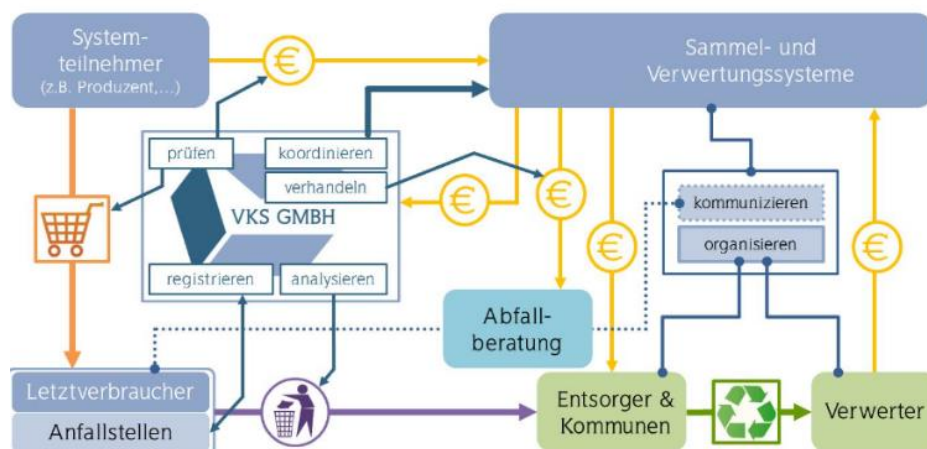
Nakladanie s odpadom upravuje [zákon o nakladaní s odpadom z roku 2002](#), [vyhláška o odplate za obaly z domácností](#), [nariadenie o obaloch](#) a [vyhláška o zaradení obalov](#). V Rakúsku bolo v roku 2024 6 OZV – [Zoznam OZV](#) je na stránke [ministerstva](#).

Existuje viacero OZV:

- [OZV systémy zberu a recyklácie obalov](#) § 29 ods. 4 AWG 2002 – počet 11.

Zber odpadov z obalov v obciach **financujú všetky rakúske OZV podľa svojho trhového podielu**. **Koordináčne centrum aktualizuje mesačne trhové podiely OZV**. **OZV žrebujú regióny**, v ktorých organizujú triedený zber, tendrujú zberové spoločnosti vrátane infraštruktúry v obciach. Obce majú silné slovo pri nastavovaní systému triedenia a majú možnosti opravných opatrení, vrátane úrovne kraja a ministerstva.

Za **koordináciu úloh súvisiacich so separovaným zberom** odpadov z obalov je zodpovedná nezisková **spoločnosť VKS – [Verpackungskoordinationsstelle GmbH](#)**. Bola založená ako spolková

¹⁰ EKO-KOM. Dostupné na: <https://www.ekokom.cz/cz/klienti/poplatky/>

¹¹ Textil, Česká republika. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107813/textil-odpad-cesko.aspx>

spoločnosť a ako dcérska spoločnosť Spolkovej agentúry pre životné prostredie (UBA) spadá do pôsobnosti Spolkového ministerstva pre ochranu klímy, životné prostredie, energetiku, mobilitu, inovácie a technológie. Úlohou VKS je zabezpečovať férovú hospodársku súťaž medzi jednotlivými OZV. Spoločnosť financujú výrobcovia. Výrobca zaplatí svojej OZV a OZV sa potom podľa trhových podielov spolupodieľajú na financovaní tohto koordinačného centra. Koordináčny orgán má veľa úloh vrátane vedenia registrov, analýzy zberov obalov, kontroly výrobcov (asi 800 ročne) a spracovania financovania informačných tokov. Koordináčny orgán VKS je plne financovaný OZV.

VKS má 7 zamestnancov. Okrem úloh podľa zákona o odpadovom hospodárstve (článok 30a) môže VKS súhlasiť s prevzatím ďalších úloh. OZV preto zmluvne poverili VKS, aby riadilo finančnú podporu projektov predchádzania vzniku odpadu, ktoré sú povinné financovať OZV (čl. 29 ods. 4 a čl. 4 ods. 4a až 4c)). **Koordináčne centrum je nezávislým orgánom a kontroluje OZV-čky.**

Obce sú združené do zhruba **100 zberných regiónov**. Systém funguje tak, že zberné regióny sa cez koordináčne centrum **žrebuju medzi OZV**. Každý región uzatvára zmluvu s jednou OZV, ktorú poverí koordináčne centrum konať v mene ostatných.¹² Zber a recykláciu odpadov z obalov zabezpečujú OZV na základe žrebovania, ktoré sa **neuskutočňuje teda pre každú obec v regióne samostatne, ale pre celý región.**

OZV, ktorá si zberný región vyžrebuje, následne vykonáva zber odpadov z obalov v regióne pre všetky rakúske OZV. Žrebovanie sa uskutočňuje každých 5 rokov, výsledky sa transparentne zverejňujú na stránke [ministerstva](#).¹³

Financovanie systému v Rakúsku je možné rozdeliť na dve úrovne:

- **financovanie zberu a**
- **financovanie dotriedenia a zhodnotenia.**

Podľa rakúskeho zákona o odpadovom hospodárstve sa od roku 2015 musia všetky autorizované systémy zberu a zhodnocovania **podieľať na využívaní existujúcej infraštruktúry** na zber obalov z domácností a malých podnikov (koše, vrecia a zberné dvory). Zbierané množstvá sú rozdelené medzi OZV v súlade s ich mesačnými podielmi na trhu, takže zodpovednosť za náklady je v súčasnosti v súlade s trhovým podielom. Presný spôsob (zber prostredníctvom košov, vriec alebo zberné strediská, intervaly zvozu atď.) musia byť prerokované a dohodnuté medzi OZV a obcami. Kontajnery sú často vo vlastníctve zberových spoločností, ale niekedy tiež patria OZV alebo obciam.

Náklady na zber sú rozdelené podľa mesačných vypočítaných trhových podielov. Dôvod je ten, že nikto nechce, aby každá OZV v každej obci pripravovala vlastné zberné kontajnery (napríklad nie 5 rôznych kontajnerov na plasty, ktoré vlastní rôzne OZV na tom istom zbernom mieste). Zozbieraný odpad sa odovzdáva OZV na odberných miestach, ktoré sa potom starajú o recykláciu. Rozdiel v nákladoch preto vyplýva z nákladov na zhodnotenie a správnych nákladov.

Z dôvodu vysokých nákladov na zberovú infraštruktúru má zber odpadov tendenciu byť prirodzeným monopolom a konkurencia si vyžaduje podporné opatrenia. Najsilnejšia OZV v Rakúsku je ([ARA](#)).

¹² Rakúsko. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107325/michal-sebin-natur-pack-rozhovor.aspx>

¹³ Rakúsko. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/105907/inspirujeme-sa-tam-kde-to-funguje-napriklad-v-rakusku-pise-michal-sebin.aspx>

Až 33 % z poplatkov od výrobcov dostanú obce. OZV v zásade pokrývajú kompletne náklady triedeného zberu v obciach. Z poplatkov výrobcov OZV ([ARA](#)) ide 67 % zberovým spoločnostiam na triedený zber. Ceny za zber sú zverejňované a priebežne sa menia podľa materiálu (sklo, plasty, papier, kovy) ako aj podľa pôvodu obalov (priemysel alebo domácnosť). Každá OZV tak financuje náklady na zber v „lacných“ aj v „drahých“ obciach a na tejto úrovni si nekonkurujú (*system zdieľania nákladov, OZV zdieľajú náklady*). Vyzbierané odpady z obalov privezú zberové spoločnosti na určené zberné miesto a fyzicky sa rozdelí medzi jednotlivé OZV, ktoré následne zabezpečujú jeho doradenie a zhodnotenie.¹⁴ **Obec je v zásade zodpovedná za zber komunálneho odpadu,** a teda aj za **zhodnotenie/zneškodnenie odpadu**.

ARA stanovila štandardy pre zber a využitie obalov, recykláciu a manažment zdrojov, a vytvorila jedinečný systém v Rakúsku, vyvinula inteligentné softvérové nástroje a tak prepojila svojich partnerov na národnej a medzinárodnej úrovni. Na základe tohto know-how vytvorila platformu [DiGiDO](#) – nový, medzisektorový a priemyselný štandard toku materiálu pre digitálnu výmenu prepravných dát.

Kontrola

Podľa čl. 29 (2.8a) *nariadenia o obaloch* musia výrobcovia podliehať kontrole tak, aby najmenej 80 % zmluvnej hmotnosti na kategóriu zberu bolo skontrolovaných počas 3 rokov. **Kontrolu organizuje koordinačný orgán (VKS)** a financuje ju OZV. Manažment elektronických údajov o odpade (EDM) poskytuje mesačný trhový podiel OZV (v %) a ich ročný trhový podiel (v %) obalov uvedených na trh.

- v prípade sporov arbitráž vykonáva VKS, OZV sú auditované ministerstvom,
- výrobcovia sú auditovaní auditorskými spoločnosťami (v približne 1000 spoločností ročne). Koordinačný orgán vyberá spoločnosti, na základe údajov EDM, ktoré potom bude auditovať.
- ak je spor medzi obcami a OZV; ministerstvo a
- ak ide o spor medzi obcami – štátna správa podľa regionálnych platforiem zainteresovaných strán.

Projekty prevencie

Autorizované OZV musia vynaložiť 0,3 % výnosov z poplatkov na podporu projektov prevencie vzniku odpadu.

Triedenie textilu

Povinnosť triedenia textilného odpadu nadobúda účinnosť 1. januára 2025 (*zákon o nakladaní s odpadom z roku 2002*).

4. Taliansko

Talianske národné konzorcium pre obaly ([Consorzio Nazionale Imballaggi](#) – [CONAI](#)) riadi činnosti a garantuje výsledky zhodnocovania jednotlivých materiálových konzorcií, zabezpečuje potrebné prepojenie medzi týmito konzorciami a verejnou správou. CONAI je súkromné neziskové konzorcium, predstavuje nástroj, prostredníctvom ktorého výrobcovia a používatelia obalov garantujú dosiahnutie cieľov recyklácie a zhodnocovania odpadov z obalov stanovených

¹⁴ Tamtiež

zákonom. Predstavuje efektívny systém na recykláciu a zhodnocovanie oceľových, hliníkových, papierových, drevených, plastových, bioplastových a sklenených obalových materiálov:

- oceľ (Ricrea)
- hliník (Cial)
- papier/kartón (Comieco)
- drevo (Rilegno)
- plast (Corepla)
- sklo (Coreve)
- biologicky rozložiteľné a kompostovateľné obaly (Biorepack)

Tento model je postavený na princípe „[zdieľanej zodpovednosti](#)“, ktorý predpokladá zapojenie všetkých aktérov odpadového hospodárstva: od firiem, ktoré vyrábajú a používajú obaly, cez verejnú správu, ktorá stanovuje pravidlá nakladania s odpadmi na území, až po občanov, ktorí každodenným separovaním odpadu začínajú proces zhodnocovania odpadu, až po spoločnosti, ktoré odpad recyklujú. Dohoda obcí z CONAI je dobrovoľná, ale je podpísaná minimálne 57 % obcí (drevo) a najviac 91 % obcí (plast a sklo). OZV pokrýva dodatočné náklady na separovaný zber obalov na základe dohody (náklady na triedenie týchto množstiev a náklady na recykláciu / zhodnocovanie). V súčasnosti je miera skládkovania odpadov z obalov, s ktorými systém CONAI priamo hospodári (vlastní), takmer nulová.

Súčasný právny predpis tiež stanovuje možnosť zriadiť ako alternatívu ku CONAI autonómne dobrovoľné systémy nakladania s obalmi. V súčasnosti existujú tri autonómne systémy:

- nakladanie s plastovými prepravkami a paletami (CONIP);
- správa HDPE fólií (PARI od Aliplastu);
- správa fliaš na tekuté potraviny z PET (CORIPET).¹⁵

Environmentálny príspevok CONAI je forma financovania, prostredníctvom ktorej CONAI rozdeľuje medzi výrobcov a používateľov náklady na poplatky za triedený zber, recykláciu a zhodnocovanie odpadov z obalov. Tie sa určujú na základe Všeobecného programu prevencie a nakladania s obalmi a odpadmi z obalov.

[Sumy](#), ktoré platia výrobcovia a za jednotlivé komodity sú uverejnené v *PDF dokumente na strane 31, ktorý vydal CONAI*.

Talianske regióny môžu v prípade, že majú delegované legislatívne právomoci, vydávať environmentálne predpisy. Patrí sem regulácia činností v oblasti odpadového hospodárstva, ako je separovaný zber komunálneho odpadu vrátane nebezpečného odpadu, odpadu z potravín a odpadu z rastlinných a živočíšnych produktov. Obce v rámci optimálnych oblastí riadenia organizujú zber komunálneho odpadu a nakladanie s ním v súlade s územnými plánmi.¹⁶

Občania vo väčšine obcí sú pokutovaní v prípade chýb pri triedenom zbere. Občan zaplatí poplatok za náklady na služby nakladania s odpadom (čisté náklady z financovania OZV), podľa počtu obyvateľov a štvorcových metrov bytu / priestorov alebo podľa množstva neseparovaného odpadu/ zmiešaného komunálneho odpadu „*pay as you throw*“.

¹⁵ Taliansko. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states/italy/view>

¹⁶ Tamtiež.

Použité zdroje

1. ECPRD (interná databáza výmeny informácií medzi národnými parlamentmi). Request No. 5700 – Production of municipal waste in selected countries, január 2024. Dostupné po prihlásení na: <https://ecprd.secure.europarl.europa.eu/ecprd/private/request-details/904446>
2. Rámcová smernica o odpade EÚ, Dostupné na: https://environment.ec.europa.eu/topics/waste-and-recycling/waste-framework-directive_en
3. Ako pretriediť triedený zber. Dostupné na: https://minzp.sk/files/iep/ako_pretriediť_triedený_zber.pdf
4. Ekomodulácia poplatkov. Dostupné na: <https://www.ecologic.eu/18226>
5. OZV NATUR-PACK. Dostupné na: https://www.naturpack.sk/?gad_source=1&gclid=CjwKCAiAuNGuBhAkEiwAGId4agsGsCOKmR-gVyCMG3_Lit9pGufzsKyGKS3fG2_IY1PingMjNVl4fhoCcoKQAvD_BwE
6. emailová komunikácia. Ministerstvo životného prostredia Slovenskej republiky
7. emailová komunikácia. Inštitút environmentálnej politiky
8. EKO-KOM, Schéma tokov obalov a financií. Dostupné na: <https://www.ekokom.cz/cz/klienti/jak-system-funguje/>
9. EKO-KOM. Dostupné na: <https://www.ekokom.cz/cz/klienti/poplatky/>
10. Monopol OZV. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/104021/zle-skusenosti-s-monopolom-ozv-v-europe.aspx>
11. Textil. Česká republika. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107813/textil-odpad-cesko.aspx>
12. Rakúsko. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/107325/michal-sebin-natur-pack-rozhovor.aspx>
13. Rakúsko. Dostupné na: <https://www.odpady-portal.sk/Dokument/105907/inspirujme-sa-tam-kde-to-funguje-napriklad-v-rakusku-pise-michal-sebin.aspx>
14. Taliansko. Dostupné na: <https://www.eea.europa.eu/publications/many-eu-member-states/italy/view>

Všetky zdroje sú aktuálne k dňu zverejnenia materiálu

Všetky iniciatívne materiály PI nájdete na:
<https://www.nrsr.sk/web/?sid=nrsr/kancelaria/pi/oa/materialy/pm>

Parlamentný inštitút
Kancelária Národnej rady Slovenskej republiky
pi@nrsr.sk
www.nrsr.sk

